บทที่ 4
วิเคราะห์ มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ตามกฎหมายไทย เปรียบเทียบกับกฎหมายมาเลเซียและนิวซีแลนด์

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ตามกฎหมายไทย กฎหมายมาเลเซีย และกฎหมายนิวซีแลนด์ จะให้ความคุ้มครองที่เหมือนหรือแตกต่างกัน และมีข้อดีข้อด้อยอย่างไร อาจวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.1 มาตรการตามกฎหมายไทย

มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล เกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ตามกฎหมายไทย มี 2 กรณีดังนี้

4.1.1 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มี 4 มาตรการคือ มาตรการรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวตามมาตรา 24 ประกอบมาตรา 64 มาตรการยกย่องโดยเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 56 มาตรการคุ้มครองการทำงานตามมาตรา 57 และมาตรการกันไว้เป็นพยานตามมาตรา 58 โดยมีรายละเอียดมีดังนี้

4.1.1.1 ผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้[1] ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ทุกระดับชั้นยศ ตำแหน่ง

---

[1] พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 56 “ในกรณีบุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ส่วนสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองไว้โดยตรง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือเป็นพยาน ถือว่าเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา ผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งนอกจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในกรณีได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมา หรือได้มาเป็นพยาน ตามมาตรา 15 แล้ว ยังมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในกรณีมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ตามมาตรา 54 วรรคสองอีกด้วย[2]

4.1.1.2 มาตรการและเงื่อนไขการให้ความคุ้มครอง มี 4 มาตรการ ดังนี้

(1) มาตรการรักษาข้อมูลส่วนตัวไว้เป็นความลับตามมาตรา 24 ประกอบมาตรา 64 โดยให้ความคุ้มครองในกรณีที่เป็นการกล่าวหา และต้องกล่าวหาด้วยวาจาเท่านั้น ซึ่งกำหนดให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกคำกล่าวหาและจัดให้ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหานั้นไว้ และผู้กล่าวหาไม่ประสงค์ที่จะเปิดเผยตน ห้ามไม่ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ รวมทั้งหลักฐานอื่นใดที่เป็นการสำแดงตัวของผู้

อย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. อาจเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี"

มาตรา 57 "ในกรณีบุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป"

[2] มาตรา 54 วรรคสอง "ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่งหรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย"

กล่าวหา[3] ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. และมิใช่การกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ[4]

(2) มาตรการยกย่องโดยการเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 56 โดยเงื่อนไขของการได้รับความคุ้มครองมี 2 ประการ คือ ประการแรกคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของเจ้าหน้าที่ของรัฐคนหนึ่งคนใดเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ท. เสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ และประการที่สองคณะรัฐมนตรีมีมติให้เลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะ รัฐมนตรี[5] แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังกล่าวแต่อย่างใด

(3) มาตรการคุ้มครองการทำงานตามมาตรา 57 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีบุคคลตามมาตรา 53 เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหา

---

[3] มาตรา 24 “การกล่าวหาเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ากระทำการหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำการทุจริตในภาครัฐจะทำด้วยวาจาหรือทำเป็นหนังสือก็ได้

ในกรณีที่กล่าวหาด้วยวาจา ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. บันทึกคำกล่าวหาและจัดให้ลงลายมือชื่อผู้กล่าวหาในบันทึกการกล่าวหานั้นไว้ และในกรณีที่ผู้กล่าวหาไม่ประสงค์จะเปิดเผยตน ห้ามไม่ให้พนักงาน ป.ป.ท. หรือเจ้าหน้าที่ ป.ป.ท. เปิดเผยชื่อหรือที่อยู่ รวมทั้งหลักฐานอื่นใดที่เป็นการสำแดงตัวของผู้กล่าวหา

ในกรณีที่กล่าวหาเป็นหนังสือ ผู้กล่าวหาจะต้องลงชื่อและที่อยู่ของตน แต่หากผู้กล่าวหาจะไม่ลงชื่อและที่อยู่ของตนต้องระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานเบื้องต้นไว้ให้เพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้”

[4] มาตรา 64 “ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. และมิใช่การกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

[5] แหล่งเดิม. มาตรา 57.

หรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป" มาตรการนี้ไม่ได้กำหนดให้ความคุ้มครองที่ชัดเจน โดยให้อยู่ในดุลพินิจของนายกรัฐมนตรีที่จะพิจารณาสั่งให้ความคุ้มครองหรือกำหนดมาตรการ โดยเงื่อนไขของการได้รับความคุ้มครอง 3 ประการ คือ ประการแรกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำหรือเบาะแสหรือข้อมูล ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น ประการที่สองคณะกรรมการ ป.ป.ท. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป และประการที่สามนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ความคุ้มครองหรือกำหนดมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(4) มาตรการกันไว้เป็นพยานตามมาตรา 58 มาตรการนี้ใช้ในการคุ้มครองราษฎรทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ด้วย กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใดที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด[6] ปัจจุบันได้มีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2554 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2554 มีผลใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยมีเงื่อนไขการให้ความคุ้มครอง ดังนี้.

เรื่องที่เกิดในที่ลี้ลับ มีเหตุพิเศษ ยุ่งยากซับซ้อน หรือร้ายแรง

เรื่องที่มีการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือแสวงหาข้อมูลและรวบรวมพยานหลักฐานอย่างเต็มความสามารถแล้ว แต่ไม่อาจหาพยานหลักฐานเกี่ยวกับเรื่องนั้นได้

---

[6] มาตรา 58 "บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น หากคณะกรรมการ ป.ป.ท. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด"

1. เป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์ หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนร่วมในการกระทำการทุจริตในภาครัฐ

2. บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหานั้นไม่ใช่ตัวการสำคัญ

3. ได้ให้การหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นที่เป็นตัวการสำคัญนั้น

4. เต็มใจหรือสมัครใจในการไปเบิกความเป็นพยานในชั้นศาล

4.1.1.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอและผู้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ตามกฎหมายฉบับนี้ มี 2 ส่วน คือ

(1) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับคำร้องขอหรือพิจารณาให้ความเห็นใช้มาตรการคุ้มครอง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. ซึ่งเฉพาะมาตรการย้ายที่ทำงานเท่านั้นที่เจ้าหน้าที่ของรับผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือเบาะแส หรือข้อมูล จะต้องร้องขอ[7] ส่วนมาตรการยกย่องเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง ไม่ต้องร้องขอ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. จะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี[8] สำหรับมาตรการกันไว้เป็นพยานเป็นอำนาจพิจารณาและสั่งใช้มาตรการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท. เอง[9] ส่วนมาตรการรักษาความลับของข้อมูล ผู้กล่าวหาด้วยวาจาจะต้องแสดงความประสงค์ไม่เปิดเผยตนเองต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้ง โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งหรือเจ้าหน้าที่อื่นมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองโดยการไม่เปิดเผยข้อมูลที่อาจระบุตัวผู้กล่าวหาได้[10]

(2) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง กรณีมาตรการยกย่องและเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งคือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง[11] สำหรับมาตรการย้ายที่ทำงานคือนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง[12] ส่วนมาตรการกันผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยานคือคณะกรรมการ ป.ป.ท.เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและกันไว้เป็นพยาน[13] สำหรับมาตรการรักษาความลับ

---

[7] แหล่งเดิม. มาตรา 57.

[8] แหล่งเดิม. มาตรา 56.

[9] แหล่งเดิม. มาตรา 58.

[10] แหล่งเดิม. มาตรา 24.

[11] แหล่งเดิม. มาตรา 56.

[12] แหล่งเดิม. มาตรา 57.

[13] แหล่งเดิม. มาตรา 58.

ของข้อมูลเป็นกรณีกฎหมายบัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้เปิดเผยข้อมูล[14] ไม่ต้องกำหนดตัวผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองแต่อย่างใด

4.1.1.4 ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการให้ความคุ้มครอง มาตรการรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวของผู้กล่าวหา เริ่มตั้งแต่มีการกล่าวหาด้วยวาจาและประสงค์ที่จะไม่เปิดเผยตนเอง ส่วนมาตรการยกย่องโดยการเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ เริ่มให้ความคุ้มครองเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.เห็นสมควร และมาตรการย้ายที่ทำงานเริ่มให้ความคุ้มครองเมื่อนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ความคุ้มครอง โดย 3 มาตรการดังกล่าวนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้ สำหรับมาตรการกันไว้เป็นพยานจะเริ่มต้นคุ้มครองเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.กันไว้เป็นพยาน และจะสิ้นสุดลงเมื่อเบิกความเป็นพยานต่อศาลเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือสิ้นสุดลงตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยาน ข้อ 4. ที่กำหนดให้สิ้นสุดลงเมื่อผู้ที่กันไว้เป็นพยาน ไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือไปเบิกความเป็นพยานแต่ไม่เป็นประโยชน์ในการพิจารณาหรือเป็นปฏิปักษ์

4.1.1.5 สิทธิของผู้ได้รับความคุ้มครอง มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตาม 4 มาตรการดังกล่าว ได้แก่

(1) สิทธิได้รับการยกย่องพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 56 ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ท. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ดังกล่าวแต่อย่างใด

(2) สิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายสถานที่ทำงานตามมาตรา 57

(3) สิทธิที่จะได้รับการกันไว้เป็นพยานตามมาตรา 58 และ

(4) สิทธิได้รับการปกปิดข้อมูลที่เปิดเผยไว้เป็นความลับตามมาตรา 24

4.1.2 การคุ้มครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2554 โดยมี 4 มาตรการ ได้แก่ มาตรการยกย่องเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตาม 103/4 มาตรการคุ้มครองการทำงานตามมาตรา 103/5 มาตรการกันไว้เป็นพยานตามมาตรา 103/6 และมาตรการรักษาความลับของข้อมูลตาม 102 โดยมีรายละเอียดดังนี้

---

[14] แหล่งเดิม. มาตรา 24.

4.1.2.1 ผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลใดเกี่ยวกับการทุจริตในภาครัฐ หรือข้อมูลอื่นอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการตามกฎหมายฉบับนี้[15] ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท ทุกระดับชั้นยศ ตำแหน่ง

ส่วนสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว กฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองไว้โดยตรง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือเป็นพยาน ถือว่าเป็นพยานบุคคลในคดีอาญา ผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองตามมาตรการทั่วไปหรือมาตรการพิเศษตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งนอกจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในกรณีได้รับความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมา หรือได้มาเป็นพยานตามมาตรา 15 แล้ว ยังมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในกรณีมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนาเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแส หรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามมาตรา 103/2 วรรคสอง อีกด้วย[16]

---

[15] พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 103/4 “ในกรณีที่บุคคลตามมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี”

มาตรา 103/5 “ในกรณีบุคคลตามมาตรา 103/2 วรรคหนึ่ง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป”

[16] มาตรา 103/2 วรรคสอง “ในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือสามี ภริยา ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลดังกล่าว เพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้บุคคลนั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อขอรับค่าตอบแทนเท่าที่จำเป็นและสมควรตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญาด้วย”

4.1.2.2 มาตรการและเงื่อนไขการให้ความคุ้มครอง มี 4 มาตรการ ดังนี้

(1) มาตรการยกย่องโดยการเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 103/4 ในกรณีที่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดตามกฎหมายฉบับนี้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี[17] โดยเงื่อนไขของการได้รับความคุ้มครองมี 2 ประการคือ ประการแรกคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าการดำเนินการหรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลของบุคคลดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและปราบปรามการทุจริตอย่างยิ่ง และสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนโดยทั่วไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอให้คณะรัฐมนตรีเพื่อการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งให้แก่บุคคลนั้นเป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ และประการที่สองคณะรัฐมนตรีมีมติให้เลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ชกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่ปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขดังกล่าวแต่อย่างใด

(2) มาตรการคุ้มครองการทำงานตามมาตรา 103/5 ในกรณีที่ผู้กล่าวหา ผู้เสียหาย ผู้ทำคำร้อง ผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ผู้ให้ถ้อยคำ หรือผู้ที่แจ้งเบาะแสหรือข้อมูลใดตามกฎหมายฉบับนี้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อบุคคลนั้นร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้นและคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป[18] มาตรการนี้ไม่ได้กำหนดให้ความคุ้มครองที่ชัดเจน โดยให้อยู่ในดุลพินิจของนายกรัฐมนตรีที่จะพิจารณาสั่งให้ความคุ้มครองหรือกำหนดมาตรการ โดยเงื่อนไขของการได้รับความคุ้มครอง 3 ประการ คือ ประการแรกเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำหรือเบาะแสหรือข้อมูล ร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าหากยังคงปฏิบัติหน้าที่ในสังกัดเดิมต่อไป อาจถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติโดยไม่เป็น

---

[17] แหล่งเดิม. มาตรา 103/4.

[18] แหล่งเดิม. มาตรา 103/5.

ธรรม อันเนื่องจากการกล่าวหาหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลนั้น ประการที่สอง คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วเห็นว่ามีพยานหลักฐานเบื้องต้นอันควรเชื่อได้ว่าน่าจะมีเหตุดังกล่าว ให้เสนอต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการให้ได้รับความคุ้มครองหรือมีมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควรต่อไป และประการที่สามนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ความคุ้มครองหรือกำหนดมาตรการอื่นใดตามที่เห็นสมควร

(3) มาตรการกันไว้เป็นพยานตาม มาตรา 103/6 มาตรการนี้ใช้ในการให้ความคุ้มครองราษฎรและเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด[19] ปัจจุบันมีประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี พ.ศ. 2554 กำหนดเงื่อนไขไว้ว่า ผู้ที่จะกันไว้เป็นพยานได้ต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นผู้ที่รู้เห็นเหตุการณ์และมีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ระหว่างการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือระหว่างการดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานก่อนการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง

2. เป็นผู้ที่ได้ให้ถ้อยคำอันเป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และการไต่สวนข้อเท็จจริง หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญจนสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นที่เป็นตัวการสำคัญนั้น และ

3. เป็นผู้ที่เต็มใจที่จะให้ถ้อยคำหรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล และรับรองว่าจะไปเบิกความเป็นพยานในชั้นศาลตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้

---

[19] มาตรา 103/6 บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหารายใดซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหารายอื่น หากได้ให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลอันเป็นสาระสำคัญในการที่จะใช้เป็นพยานหลักฐานในการวินิจฉัยชี้มูลการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐรายอื่นนั้น และคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควรจะกันผู้นั้นไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดีก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด

ตามประกาศฉบับดังกล่าวข้อ 7. ให้สิทธิ์ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อให้กันตัวเขาไว้เป็นพยานได้อีกด้วย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช.จะกันผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานได้ในกรณีดังนี้

1. หากไม่กันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาคนใดคนหนึ่งเป็นพยานแล้ว พยานหลักฐานที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอและไม่อาจแสวงหาพยานหลักฐานอื่นแทนเพื่อให้เพียงพอแก่การที่จะดำเนินคดีกับผู้ถูกกล่าวหารายอื่นที่เป็นตัวการสำคัญ และ

2. บุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหานั้นจะต้องเบิกความตามที่ให้การไว้

(4) มาตรการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับตามมาตรา 120 เป็นการลงโทษผู้กระทำผิดในกรณีเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้ โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมิใช่เป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ[20] โดยเงื่อนไขที่จะได้รับความคุ้มครอง คือ ได้มีการเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ และเจ้าหน้าที่มิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช.ให้เปิดเผยข้อมูล และมิใช่การกระทำตามหน้าที่ราชการ หรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ หรือประโยชน์สาธารณะ ซึ่งมาตรการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับนี้ไม่ได้เฉพาะเจาะจงที่จะคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวเช่นกรณีมาตรการรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 24

4.1.2.3 เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอและผู้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ตามกฎหมายฉบับนี้ มี 2 ส่วน คือ

(1) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับคำร้องขอหรือพิจารณาให้ความเห็นใช้มาตรการคุ้มครอง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้รับคำร้องขอกรณีมาตรการย้ายที่ทำงาน ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือเบาะแส หรือข้อมูล จะต้องร้องขอ[21] ส่วนมาตรการยกย่องเสนอ

---

[20] มาตรา 120 “ผู้ใดเปิดเผยข้อความ ข้อเท็จจริง หรือข้อมูล ที่ได้มาเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ โดยมิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. และมิใช่เป็นการกระทำตามหน้าที่ราชการหรือเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบหรือไต่สวนข้อเท็จจริง หรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

[21] แหล่งเดิม. มาตรา 103/5.

เลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง ไม่ต้องร้องขอ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรี[22] สำหรับมาตรการกันผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยานเป็นอำนาจพิจารณาและสั่งใช้มาตรการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. เอง[23] ส่วนมาตรการรักษาความลับของข้อมูล[24] ไม่ต้องกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอและให้ความคุ้มครอง แต่เป็นการคุ้มครองโดยอัตโนมัติ

(2) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง กรณีมาตรการยกย่องและเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง คือ คณะรัฐมนตรีซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง[25] สำหรับมาตรการย้ายที่ทำงานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง คือ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง[26] ส่วนมาตรการกันไว้เป็นพยานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง คือคณะกรรมการ ป.ป.ช.เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและกันไว้เป็นพยาน[27] สำหรับมาตรการรักษาความลับของข้อมูลเป็นกรณีกฎหมายบัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้เปิดเผยข้อมูล มิได้กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองแต่อย่างใด[28]

4.1.2.4 ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดในการให้ความคุ้มครอง มาตรการรักษาความลับข้อมูล เริ่มตั้งแต่มีการกล่าวหา ให้ถ้อยคำ แจ้งเบาะแสหรือข้อมูล ส่วนมาตรการยกย่องโดยการเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ เริ่มให้ความคุ้มครองเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นสมควร และมาตรการย้ายที่ทำงานเริ่มให้ความคุ้มครองเมื่อนายกรัฐมนตรีออกคำสั่งให้ความคุ้มครอง โดย 3 มาตรการดังกล่าวนี้ไม่ได้กำหนดระยะเวลาสิ้นสุดไว้ สำหรับมาตรการกันไว้เป็นพยานจะเริ่มต้นคุ้มครองเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.กันไว้เป็นพยาน และจะสิ้นสุดลงเมื่อเบิกความเป็นพยานต่อศาลเสร็จเรียบร้อยแล้ว หรือสิ้นสุดลงตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาไว้เป็นพยานโดยไม่ดำเนินคดี ข้อ 11. หากพยานตามวรรคหนึ่งไม่ไปเบิกความ หรือไปเบิกความแต่ไม่เป็นไปตามที่ให้การหรือให้ถ้อยคำไว้ หรือไปเบิกความเป็นพยานแต่ไม่เป็นประโยชน์

---

[22] แหล่งเดิม. มาตรา 103/4.

[23] แหล่งเดิม. มาตรา 103/6.

[24] แหล่งเดิม. มาตรา 120.

[25] แหล่งเดิม. มาตรา 103/4.

[26] แหล่งเดิม. มาตรา 103/5.

[27] แหล่งเดิม. มาตรา 103/6.

[28] แหล่งเดิม. มาตรา 120.

ในการพิจารณาหรือเป็นปฏิปักษ์ ย่อมไม่ได้รับการกันไว้เป็นพยานและให้การกันบุคคลหรือผู้ถูกกล่าวหาเป็นพยานสิ้นสุดลง

4.1.2.5 สิทธิของผู้ได้รับความคุ้มครอง มีสิทธิได้รับความคุ้มครองตาม 4 มาตรการดังกล่าว ได้แก่

(1) สิทธิได้รับการยกย่องพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 103/4 ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ดังกล่าวแต่อย่างใด

(2) สิทธิที่จะได้รับการแต่งตั้งโยกย้ายสถานที่ทำงานตามมาตรา 103/5

(3) สิทธิที่จะได้รับการกันไว้เป็นพยานตามมาตรา 103/6

(4) สิทธิได้รับการรักษาข้อมูลที่เปิดเผยไว้เป็นความลับ

4.2 การกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้ได้รับความคุ้มครอง

ตามกฎหมายไทย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ ได้มีการกำหนดตัวบุคคลผู้ได้รับความคุ้มครองแตกต่างกัน ดังนี้

4.2.1 ประเทศไทย ประกอบด้วย

4.2.1.1 ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 กำหนดให้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เป็นผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง จึงให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐทุกประเภท แต่ไม่รวมอาสาสมัคร ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน หรือผู้สนับสนุนกิจการของรัฐ

4.2.1.2 ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554 กำหนดให้ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” เป็นผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง ซึ่งตามมาตรา 4 ได้นิยาม “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ครอบคลุมนักการเมืองทุกระดับ ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานส่วนท้องถิ่นซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ จึงให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐครอบคลุมทุกประเภท แต่ไม่คุ้มครองอาสาสมัคร ผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน หรือผู้สนับสนุนกิจการของรัฐ

4.2.2 ประเทศมาเลเซีย ให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และลูกจ้างภาคเอกชนหรือเคยเป็นลูกจ้างภาคเอกชน ผู้เปิดเผยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม หรือแจ้งการกระทำที่เป็นภยันตรายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล และให้ความคุ้มครองรวมไปถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูลด้วย

4.2.3 ประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือเคยเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และลูกจ้างภาคเอกชนหรือเคยเป็นลูกจ้างภาคเอกชน คนทำงานในบ้าน ผู้ให้ความสนับสนุนต่อหน่วยงานของรัฐ ผู้ประกอบการหรือปฏิบัติตามสัญญาให้บริการแก่หน่วยงานของรัฐ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหน่วยงาน สมาชิกกองทัพทั้งสามเหล่าทัพ อาสาสมัครที่ไม่ได้รับสิ่งตอบแทน แต่ไม่ให้ความคุ้มครองแก่บุคคลในครอบครัวหรือมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบตัวบุคคลผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง

ผู้มีสิทธิได้รับความคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
2. ลูกจ้างภาคเอกชน	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
3. อดีตเจ้าหน้าที่ของรัฐ	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
4. อดีตลูกจ้างภาคเอกชน	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
5. บุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือมีความใกล้ชิด	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง
6. คนทำงานในบ้าน	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง
7. บุคคลที่ให้ความสนับสนุนหน่วยงาน	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง
8. ผู้ประกอบการหรือปฏิบัติตามสัญญาให้บริการทำงานให้แก่หน่วยงาน	คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
9. ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหน่วยงาน	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง
10. ผู้ทำงานในฐานะอาสาสมัคร	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง

จะเห็นได้ว่าตามกฎหมายไทย กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับความคุ้มครองน้อยกว่าตามกฎหมายประเทศมาเลเซียและนิวซีแลนด์ ข้อดีก็คือ ไม่เป็นภาระต่อผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองมากนัก ส่วนข้อเสียคือ ไม่ครอบคลุมผู้รู้เห็นข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยานได้ทั้งหมด

ตามกฎหมายไทยและประเทศนิวซีแลนด์ ไม่คุ้มครองบุคคลในครอบครัวหรือผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดหรือเกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เปิดเผยข้อมูล โดยตามกฎหมายไทยบุคคลเหล่านี้มีสิทธิได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองพยานในคดีอาญา พ.ศ. 2546 ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. 2003 ซึ่งได้แยกการคุ้มครองพยาน ผู้ชำนาญการ และผู้เสียหาย กับบุคคลผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลเหล่านี้ไว้ในข้อ 32 ส่วนการคุ้มครองผู้รายงานข้อเท็จจริงหรือผู้เปิดเผยข้อมูลทุจริต (whistleblower) ได้กำหนดไว้ในข้อ 33 โดยมิได้มีข้อความระบุถึงบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้รายงานข้อเท็จจริงหรือเปิดเผยข้อมูลทุจริตแต่อย่างใด การที่ประเทศมาเลเซียกำหนดให้บุคคลผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดผู้เปิดเผยข้อมูลทุจริตได้รับความคุ้มครองด้วย ก็ไม่ถือว่าขัดต่ออนุสัญญา เนื่องจากถ้าบุคคลผู้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเช่นกัน ก็สามารถนำมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลทุจริตไปใช้ในการให้ความคุ้มครองได้โดยมีกฎหมายรองรับ แม้ข้อดีคือไม่เป็นภาระต่อผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง แต่ข้อเสียคือ ทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รู้เห็นข้อมูล เบาะแส หรือที่จะเป็นพยาน เกิดความไม่มั่นใจว่าบุคคลเหล่านี้อาจถูกกลั่นแกล้ง หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เพื่อตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลของเจ้าหน้าที่ได้ ซึ่งอาจทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รู้เห็นข้อมูล เบาะแส หรือที่จะเป็นพยาน ตัดสินใจไม่เปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน

ดังนั้น ในด้านการกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายประเทศนิวซีแลนด์ ครอบคลุมผู้รู้เห็นข้อมูล เบาะแส หรือที่จะเป็นพยานได้มากที่สุด ส่วนในด้านการกำหนดตัวบุคคลในครอบครัวหรือผู้มีความสัมพันธ์หรือใกล้ชิดกับผู้เปิดเผยข้อมูลซึ่งได้รับความคุ้มครองตามกฎมายประเทศมาเลเซีย ดีกว่าของประเทศไทย เพราะเป็นการเพิ่มความความคุ้มครองเพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เปิดเผยข้อมูลทุจริตได้มีความมั่นใจ ลดความกังวลหรือหวาดกลัวที่จะถูกกลั่นแกล้งหรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมเพื่อตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล และเกิดความกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยานมากขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสอดคล้องกับหลักการคุ้มครองพยานบุคคลเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำเร็จ กับไม่ขัดต่ออนุสัญญาฯ แต่อย่างใด

4.3 มาตรการและวิธีการคุ้มครอง

ตามกฎหมายไทย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ ได้กำหนดมาตรการและวิธีการคุ้มครองไว้แตกต่างกัน ดังนี้

4.3.1 ประเทศไทย มีมาตรการคุ้มครอง 4 ประการ คือ มาตรการยกย่องเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง มาตรการคุ้มครองการทำงาน มาตรการกันไว้เป็นพยานเฉพาะในคดีความผิดต่อ

ตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่โดยไม่คุ้มครองในคดีแพ่งและคดีวินัย และมาตรการรักษาความลับของข้อมูล

4.3.2 ประเทศมาเลเซีย มีมาตรการคุ้มครอง 4 ประการคือ มาตรการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับไม่ว่าในการพิจารณาคดีแพ่งและอาญา มาตรการคุ้มกันการถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญารวมถึงการดำเนินการทางวินัย มาตรการป้องกันการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล และมาตรการคุ้มครองการทำงาน

4.3.3 ประเทศนิวซีแลนด์ กำหนดมาตรการคุ้มครอง 3 กรณีคือ มาตรการร้องเรียนกรณีถูกนายจ้างหรืออดีตนายจ้างกระทำการตอบโต้เพื่อขอรับความคุ้มครองตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ ค.ศ. 2000 มาตรา 103(1)(a) มาตรการนี้ใช้บังคับกับลูกจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ ค.ศ. 2000 เท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลการกระทำผิดที่ร้ายแรงคงได้รับการคุ้มครองตามมาตรการคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญารวมถึงการดำเนินการทางวินัย และมาตรการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับโดยจะไม่ถูกเปิดเผยข้อมูลที่อาจบ่งชี้บุคคลผู้ทำการเปิดเผยข้อมูลที่ได้รับการป้องกัน เท่านั้น

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบมาตรการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	คุ้มครอง	คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง
2. รักษาความลับข้อมูลส่วนตัว	คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง	ไม่คุ้มครอง
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่คุ้มครอง	คุ้มครอง	คุ้มครอง

มาตรการคุ้มครองการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีบัญญัติตามกฎหมายไทยและประเทศมาเลเซีย ส่วนประเทศนิวซีแลนด์ไม่มีมาตรการนี้สำหรับคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมาตรการคุ้มครองการทำงานตามกฎหมายไทยทั้ง 2 ฉบับนั้น เป็นดุลพินิจของนายกรัฐมนตรีที่จะ

พิจารณาสั่งใช้มาตรการตามที่เห็นสมควร โดยมิได้มีรายละเอียดหลักเกณฑ์ในการออกคำสั่งแต่อย่างใด ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้วางหลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งโยกย้ายในคดีนายถวิล เปลี่ยนศรี ไว้ว่า ในการใช้อำนาจได้ ดำเนินการออกคำสั่งโดยถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ และผู้มีอำนาจออกคำสั่งได้ใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่[29] และเป็นการยากในการออกคำสั่งย้ายที่ทำงานเนื่องจากมีข้อจำกัดในคุณสมบัติเฉพาะกลุ่มงาน[30] หรืออัตราตำแหน่งว่างที่จะย้ายไป หรือหากย้ายผู้ดำรงตำแหน่งเดิมออกไปก่อน แล้วจึงใช้มาตรการคุ้มครองการทำงานย้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมาย 2 ฉบับนี้ไปแทน ก็จะต้องกระทบสิทธิของผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ก่อน นายกรัฐมนตรีผู้ออกคำสั่งอาจถูกศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งได้[31] มาตรการนี้จึงนำมาปฏิบัติในการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ยาก โดยในความเป็นจริงแล้วการกลั่นแกล้งหรือการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมเพื่อตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลโดยผู้กระทำผิดมักจะเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายที่ตนมีอยู่ การให้ความคุ้มครองโดยการกำหนดมาตรการคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญารวมถึงคดีวินัย และการกำหนดมาตรการป้องกันการตอบโต้ โดยกำหนดให้การตอบโต้เป็นความผิดอาญาและให้ผู้กระทำผิดมีภาระการพิสูจน์ว่าการกระทำของตนมิได้เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลตามแบบอย่างกฎหมายมาเลเซีย น่าจะเพียงพอและเหมาะสมในการใช้คุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนมาตรการคุ้มครองการทำงานดูเหมือนเหมาะที่จะใช้คุ้มครองเฉพาะลูกจ้างภาคเอกชนตามแบบอย่างกฎหมายนิวซีแลนด์มากกว่าเนื่องจากข้อจำกัดในคุณสมบัติเฉพาะงานตามกฎหมายจะมีน้อยกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ดังนั้นหากมีมาตรการคุ้มกันการถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญารวมถึงคดีวินัยและมีมาตรการป้องกันการตอบโต้ สำหรับใช้คุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องมีมาตรการคุ้มครองการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่อย่างใด

มาตรการรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวของผู้เปิดเผยข้อมูลนั้น มีทั้งตามกฎหมายไทย กฎหมายมาเลเซีย และกฎหมายนิวซีแลนด์ แต่ตามกฎหมายไทยทั้ง 2 ฉบับ มีเงื่อนไขแตกต่างกันไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ขาดความชัดเจน ประกอบการฝ่าฝืนมาตรการนี้มีอัตราโทษที่ต่ำมาก

---

[29] *ศาลปกครอง* (คดีบริหารงานบุคคล (จาตุร - พีรพล - ถวลิ) คำตัดสินบนหลักการเดียวกัน). สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2557, จาก http://www.admincourt.go.th/00_web/.

[30] *สำนักงาน ก.พ* (การบริหารทรัพยากรบุคคลระบบพนักงานราชการ). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2557, จาก http://www.ocsc.go.th/ocsc/th/index.php?option=com_ content&view=category &layout=blog&id= 90& Itemid=259.

[31] *ศาลรัฐธรรมนูญ* (คำวินิจฉัยที่ 9/2557). สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2557, จาก http://www. constitutionalcourt. or.th/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=557&Itemid=94&lang=th

เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราโทษตามกฎหมายมาเลเซีย ส่วนตามกฎหมายนิวซีแลนด์มิได้กำหนดไว้เป็นความผิดโดยเฉพาะแต่อย่างใด ดังนั้นการกำหนดมาตรการนี้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนในอัตราอย่างสูงตามกฎหมายมาเลเซีย จะเป็นการเพิ่มระดับความคุ้มครองมาตรการนี้ให้สูงขึ้น

มาตรการยกย่องโดยเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งมีเฉพาะตามกฎหมายไทย โดยปัจจุบันยังไม่มีกฎ ระเบียบ คำสั่ง กำหนดหลักเกณฑ์รายละเอียดแต่อย่างใด ซึ่งการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษนั้นอาจจะไม่มีผลกระทบเท่าใดเพราะในเหตุการณ์ไม่ปกติ เช่น ข้าราชการได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตในการปฏิบัติหน้าที่ก็มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนให้เป็นกรณีพิเศษอยู่แล้ว แต่ในกรณีเลื่อนตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษจะมีปัญหาคล้ายกับการย้ายที่ทำงานตามมาตรการคุ้มครองการทำงาน จึงไม่ควรมีมาตรการเลื่อนตำแหน่ง ดังนั้น หากมีการออกฎ ระเบียบ คำสั่ง ให้สิทธิเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ จะเป็นการทำให้มาตรการนี้มีความชัดเจนและเป็นการเพิ่มสิทธิที่ในการดูแลพยานได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

มาตรการคุ้มกันการถูกดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีวินัย ตามกฎหมายมาเลเซียและนิวซีแลนด์ มีการกำหนดมาตรการไว้ในบทกฎหมายอย่างชัดเจน สร้างความมั่นใจแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือเบาะแสหรือเป็นพยานได้ดีกว่ามาตรการกันไว้เป็นพยานตามกฎหมายไทยที่อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. และไม่คุ้มกันการถูกดำเนินคดีแพ่งและคดีวินัย ดังนั้น มาตรการคุ้มกันการถูกดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา และคดีวินัย ตามแบบกฎหมายมาเลเซียและนิวซีแลนด์ จะเป็นการเพิ่มความร่วมมือจากผู้กระทำผิดและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีได้ดีกว่ามาตรการกันไว้เป็นพยานตามกฎหมายไทย

มาตรการร้องเรียนการกระทำที่เป็นภยันตรายอันเป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล หรือมาตรการป้องกันการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล มีการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐเฉพาะตามกฎหมายมาเลเซีย ซึ่งกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ในอัตราโทษอย่างสูงและกำหนดให้ผู้กระทำผิดมีภาระการพิสูจน์ว่าการกระทำของตนมิได้เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล ส่วนตามกฎหมายนิวซีแลนด์ให้ความคุ้มครองเฉพาะลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์ ดังนั้นมาตรการป้องกันการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลตามแบบกฎหมายมาเลเซีย จึงเป็นมาตรการที่มีความชัดเจนและสามารถใช้คุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐได้โดยไม่จำเป็นต้องมีมาตรการคุ้มครองการทำงาน

ดังนั้น การมีมาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีความชัดเจนตามแบบอย่างกฎหมายมาเลเซียหรือนิวซีแลนด์ตามที่กล่าวมา จะเป็นการเพิ่มความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐให้พ้นจากการถูกกลั่นแกล้งหรือการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดี

ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับหลักการคุ้มครองพยานบุคคลเพื่อให้กระบวนการยุติธรรมสำเร็จ

4.4 เงื่อนไขการให้ความคุ้มครอง

ตามกฎหมายไทย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ ได้มีการกำหนดเงื่อนไขการให้ความคุ้มครองแตกต่างกัน ดังนี้

4.4.1 ประเทศไทย กำหนดเงื่อนไขการได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทยทั้ง 2 ฉบับเหมือนกันยกเว้นมาตรการรักษาความลับข้อมูล โดยเงื่อนไขประการแรก คือ มีการกล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูลเกี่ยวกับความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการได้รับสิทธิคุ้มครองตาม 4 มาตรการดังกล่าว เงื่อนไขประการที่สอง คือ การร้องขอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.แล้วแต่กรณี เป็นเงื่อนไขในการขอรับความคุ้มครองตามมาตรการคุ้มครองการทำงาน เพื่อที่คณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณีจะเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการต่อไปโดยเป็นดุลพินิจของนายกรัฐมนตรีที่จะกำหนดมาตรการให้ความคุ้มครอง และเงื่อนไขการแสดงความประสงค์ขอรับความคุ้มครอง ซึ่งพอจะถือว่าเป็นการร้องขอรับความคุ้มครองในมาตรการรักษาความลับข้อมูลที่อาจระบุตัวของผู้กล่าวหาด้วยวาจา ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551

ส่วนมาตรการยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง และมาตรการกันไว้เป็นพยาน มีเงื่อนไขประการที่สอง คือ จะต้องได้รับการพิจารณาโดยคณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยไม่ต้องมีการร้องขอ ซึ่งเป็นดุลพินิจที่จะให้ความคุ้มครองหรือไม่ก็ได้ โดยมาตรการยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งต้องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาสั่งการ ส่วนมาตรการกันไว้เป็นพยานอยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี

4.4.2 ประเทศมาเลเซีย กำหนดเงื่อนไขการให้ความคุ้มครอง เมื่อผู้เปิดเผยข้อมูลทุจริตได้ทำการเปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย โดยทำการเปิดเผยข้อมูลอย่างใดๆ ซึ่งอาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัยหรือการกระทำผิดทางอาญา โดยการเปิดเผยบนฐานความเชื่ออย่างสมเหตุสมผลของตนว่าบุคคลใดได้ดำเนินการ กำลังกระทำการ หรือกำลังเตรียมการในการดำเนินการปฏิบัติการอันไม่เหมาะสม ซึ่งจะเป็นเงื่อนไขประการแรกที่ผู้เปิดเผยข้อมูลจะได้รับความคุ้มครองทันที โดยเฉพาะมาตรการป้องกันข้อมูลไว้เป็นความลับ มาตรการคุ้มกันจากการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีวินัย และมาตรการป้องกันการปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดความเสียหายเพื่อตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เหมาะสมดังกล่าว ส่วนมาตรการขอย้ายสถานที่ทำงานนั้น มีเงื่อนไขที่สองคือ

ผู้เปิดเผยข้อมูลต้องร้องขอให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายยื่นคำขอในนามตนต่อหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง หรือนายจ้าง หรือบุคคลผู้มีอำนาจอื่นๆ ในหน่วยงานเอกชนขอย้ายสถานที่ทำงานหรือสถานที่จ้างงาน

4.4.3 ประเทศนิวซีแลนด์ กำหนดเงื่อนไขการให้ความคุ้มครองเมื่อผู้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความผิดร้ายแรงต่อหน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ โดยผู้เปิดเผยข้อมูลเชื่อโดยมีเหตุผลอันสมควรว่าข้อมูลนั้นเป็นจริงหรือมีแนวโน้มเป็นจริงและผู้เปิดเผยข้อมูลประสงค์ให้มีการสอบสวนข้อมูลนั้นและมีความประสงค์ให้ข้อมูลนั้นได้รับการป้องกัน ซึ่งกรณีมาตรการรักษาข้อมูลส่วนตัวไว้เป็นความลับนั้น ผู้เปิดเผยข้อมูลต้องแสดงความประสงค์ขอรับการป้องกันด้วย ส่วนมาตรการคุ้มกันจากการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีวินัยไม่ต้องมีเงื่อนไขร้องขอแต่อย่างใด ส่วนมาตรการ การร้องเรียนการกระทำที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล ให้ความคุ้มครองเฉพาะลูกจ้างตามกฎหมายแรงงานสัมพันธ์เท่านั้น

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบเงื่อนไขการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	ร้องขอ	ร้องขอ	-
2. รักษาความลับของข้อมูล	ร้องขอ และ อัตโนมัติ	อัตโนมัติ	-
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	ดุลพินิจ	-	-
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	-	อัตโนมัติ	อัตโนมัติ
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	-	อัตโนมัติ	อัตโนมัติ
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	-	อัตโนมัติ	อัตโนมัติ
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	ดุลพินิจ	-	-
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	-	ร้องขอ	ร้องขอ

จะเห็นได้ว่าเงื่อนไขการคุ้มครองตามกฎหมายไทยมีเฉพาะการรักษาข้อมูลไว้เป็นความลับตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 เท่านั้น ที่ได้รับการคุ้มครองอัตโนมัติ ส่วนกรณีมาตรการคุ้มครองการทำงานต้องมีการร้องขอและมาตรการยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งกับมาตรการได้รับการกันไว้เป็นพยานอยู่ใน

ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ข้อดี คือ เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจให้เหมาะสมกับงบประมาณ อัตราตำแหน่งว่าง หรือความยืดหยุ่นในการรวบรวมพยานหลักฐาน ข้อเสียคือ ขาดความแน่นอนขึ้นกับดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ลดความมั่นใจผู้เปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยานในการดำเนินคดี

ส่วนเงื่อนไขการคุ้มครองตามกฎหมายประเทศมาเลเซีย ให้ความคุ้มครองโดยอัตโนมัติ เว้นแต่ในกรณีขอย้ายที่ทำงาน และร้องเรียนการถูกกระทำตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล ส่วนประเทศนิวซีแลนด์ ให้ความคุ้มครองอัตโนมัติ เว้นแต่กรณีขอให้รักษาข้อมูลเป็นความลับและร้องเรียนการถูกกระทำตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล ข้อดีของการให้ความคุ้มครองอัตโนมัติ คือความชัดเจนของมาตรการซึ่งจะสร้างความมั่นใจแก่ผู้เปิดเผยข้อมูล

ดังนั้น เงื่อนไขการให้ความคุ้มครองแบบอัตโนมัติตามแนวทางของกฎหมายประเทศมาเลเซียและนิวซีแลนด์ ทำให้มาตรการคุ้มครองมีความชัดเจน เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เปิดเผยข้อมูลไม่ต้องกลัวว่าคำร้องขอรับความคุ้มครองจะถูกปฏิเสธ ซึ่งจะสร้างความมั่นใจแก่ผู้เปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน เป็นการสนับสนุนการดำเนินคดีเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบความจริงของเรื่อง

4.5 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครอง

ตามกฎหมายไทย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ ได้มีการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการคุ้มครองไว้แตกต่างกัน ดังนี้

4.5.1 เจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอและผู้มีอำนาจหน้าที่ให้ความคุ้มครอง ตามกฎหมายไทย มี 2 ส่วน คือ.

(1) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับคำร้องขอหรือพิจารณาให้ความเห็นใช้มาตรการคุ้มครอง คือ คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ซึ่งเฉพาะมาตรการคุ้มครองการทำงานเท่านั้น ที่คณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่รับคำร้องขอรับความคุ้มครองจากผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือเบาะแส หรือข้อมูล ส่วนมาตรการยกย่องเสนอเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง ไม่ต้องมีการร้องขอรับความคุ้มครอง โดยคณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี จะเป็นผู้ใช้ดุลพินิจพิจารณาให้ความเห็นเสนอคณะรัฐมนตรีสำหรับมาตรการกันเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนร่วมกระทำผิดไว้เป็นพยานเป็นอำนาจพิจารณาและสั่งใช้มาตรการโดยคณะกรรมการ ป.ป.ช.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ท.แล้วแต่กรณี ส่วนมาตรการรักษาความลับของข้อมูล ไม่ได้กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับคำร้องขอและให้ความคุ้มครอง แต่เป็นการคุ้มครองโดยอัตโนมัติ เว้นแต่การเปิดเผยข้อมูลด้วยวาจาตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ที่จะต้องมีการร้องขอโดยการแสดง

ความประสงค์ขอรับความคุ้มครองข้อมูลไว้เป็นความลับ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งข้อมูล ย่อมมีหน้าที่รับคำร้องขอนั้นด้วย

(2) เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครอง กรณีมาตรการยกย่องและเลื่อนขั้นเงินเดือน และตำแหน่งคือคณะรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง สำหรับมาตรการย้ายที่ทำงานคือนายกรัฐมนตรีเป็นผู้มีหน้าที่ออกคำสั่ง ส่วนมาตรการกันไว้เป็นพยานเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองคือคณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและกันไว้เป็นพยาน สำหรับมาตรการรักษาความลับของข้อมูลเป็นกรณีกฎหมายบัญญัติห้ามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายฉบับนี้เปิดเผยข้อมูล ไม่ต้องกำหนดตัวผู้มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองแต่อย่างใด

4.5.2 ประเทศมาเลเซีย เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง มีดังนี้

(1) หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย (Enforcement Agency) ซึ่งหมายถึง กระทรวง กรม หน่วยงาน หรือหน่วยงานอื่นใดที่จัดตั้งโดยรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น รวมถึงหน่วย ส่วน แผนก กรม หรือหน่วยงานของหน่วยงานเช่นว่านั้น ที่ให้คำปรึกษาในการสอบสวนหรือมีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือมีอำนาจสอบสวนและบังคับใช้กฎหมาย เป็นหน่วยงานมีหน้าที่ให้ความคุ้มครองผู้เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับการป้องกัน และรับคำร้องเรียนจากผู้เปิดเผยข้อมูลในกรณีมีการกระทำที่เป็นภยันตรายตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล โดยหน่วยงานหลักในการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ คือ คณะกรรมการต่อต้านการทุจริตแห่งประเทศมาเลเซียหรือ (MACC) และหน่วยงานรับผิดชอบอื่นได้แก่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมาเลเซีย สำนักงานศุลกากรแห่งมาเลเซีย กรมการขนส่งทางบกมาเลเซีย สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมาเลเซีย คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์มาเลเซีย และคณะกรรมการบริษัทของมาเลเซีย

(2) ศาล มีอำนาจสั่งให้บุคคลใดงดเว้นการกระทำการต่อเนื่อง การดำเนินการซ้ำ หรือการข่มขู่ว่าจะดำเนินการต่อ หรือดำเนินการปฏิบัติการซ้ำอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล ตามมาตรา 17 หรือสั่งให้บุคคลที่ปฏิบัติหรือประสงค์ที่จะปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายเพื่อตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล จ่ายค่าเสียหาย ค่าสินไหมทดแทน ค่าใช้จ่าย ดอกเบี้ย หรือค่าใช้จ่ายอื่นใดเพื่อบรรเทาความเสียหายแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล หรือสั่งห้ามดำเนินการต่อ ทำซ้ำ ข่มขู่ว่าจะดำเนินการต่อหรือทำซ้ำที่เป็นเหตุหรือคาดโทษการปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล หรือสั่งการบรรเทาความเสียหายอื่นใดตามที่ศาลเห็นควร ตามมาตรา 18 (1) และมีอำนาจสั่งหัวหน้าหน่วยราชการ นายจ้าง หรือบุคคลผู้มีอำนาจอื่นในหน่วยงานเอกชน ดำเนินการรับตัวผู้เปิดเผย

ข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูลกลับเข้าทำงาน หรือจ่ายค่าชดเชย หรือค่าตอบแทน หรือดำเนินการทางบุคลากรคืนตำแหน่ง เลื่อนตำแหน่ง การเปลี่ยนหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือสภาพการทำงานให้ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล ตามมาตรา 18(2)

(3) นายจ้าง หรือบุคคลผู้มีอำนาจอื่นใดในหน่วยงานเอกชน มีหน้าที่ให้ความคุ้มครองโดยการย้ายสถานที่ทำงานให้ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล

4.5.3 ประเทศนิวซีแลนด์ ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานผู้รับผิดชอบ รวมถึง ผู้ตรวจการตำรวจ ผู้กำกับและตรวจเงินแผ่นดิน ผู้อำนวยการสำนักงานความผิดฐานฉ้อโกงที่ร้ายแรง ผู้สอบสวนหน่วยงานสืบราชการลับและความมั่นคง ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการรัฐสภาเพื่อสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตำรวจอิสระ อัยการสูงสุด คณะกรรมการพลเรือนแห่งรัฐ คณะกรรมการสุขภาพและผู้พิการ และรวมถึงหัวหน้าหน่วยงานภาครัฐทุกแห่ง หน่วยงานเอกชนที่ประกอบด้วยสมาชิกของวิชาชีพหรือการประกอบอาชีพพิเศษและซึ่งมีอำนาจในการจัดระเบียบสมาชิกของตน โดยทุกหน่วยมีขั้นตอนภายในสำหรับการรับและจัดการข้อมูลที่ได้รับการเปิดเผยและให้ความคุ้มครองข้อมูล

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานผู้รับคำร้องขอ

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	คณะกรรมการ ป.ป.ท. หรือ ป.ป.ช.	หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย	-
2. รักษาความลับของข้อมูล	-	-	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	-	-	-
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	-	-	-
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	-	-	-
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	-	-	-
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	-	-	-
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	-	หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย	หน่วยงานรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	นายกรัฐมนตรี	หน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย	-
2. รักษาความลับของข้อมูล	-	-	หน่วยงานรับผิดชอบ
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	คณะรัฐมนตรี	-	-
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	-	-	-
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	-	-	-
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	-	-	-
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	คณะกรรมการ ป.ป.ท.หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช.	-	-
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	-	ศาล	หน่วยงานรับผิดชอบ

จะเห็นได้ว่าเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานผู้รับคำร้องขอ หรือให้ความคุ้มครองตามกฎหมายไทยมี 4 หน่วยงานคือ คณะกรรมการป.ป.ท. หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี คณะรัฐมนตรีและนายกรัฐมนตรี ข้อดีก็คือ เป็นการกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ไว้ชัดเจน และการกำหนดเจ้าหน้าที่ระดับสูงสุดของฝ่ายบริหารเป็นผู้รับผิดชอบ ทำให้ลดขั้นตอนในการออกคำสั่งและการยอมรับของหน่วยงานในระดับที่ต่ำกว่า ส่วนข้อเสียคือ กำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอในการดำเนินการรับคำร้องขอและให้ความคุ้มครอง

ส่วนของประเทศมาเลเซียกำหนดให้หน่วยงานบังคับใช้กฎหมายทุกหน่วยงานทั้งในระดับรัฐบาลกลางและมลรัฐ เป็นหน่วยงานรับคำร้องขอและให้ความคุ้มครอง รวมถึงมีศาลยุติธรรมเข้ามาตรวจสอบและออกคำสั่งให้ความคุ้มครองด้วย มีข้อดีก็คือทำให้มีกำลังเจ้าหน้าที่จำนวนมากเพียงพอในการรับคำร้องขอและให้ความคุ้มครอง มีการตรวจสอบและออกคำสั่งโดยองค์กรตุลาการ ส่วนข้อเสียก็คือ การมีหน่วยงานรับผิดชอบหลายหน่วยงานทำให้มีขั้นตอนภายใน

ของแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกันอาจเกิดปัญหาการปฏิบัติเรื่องเดียวกันแต่มีหลายมาตรฐาน ซึ่งไม่ใช่ปัญหาใหญ่หากหน่วยงานระดับสูงของรัฐบาลกลาง เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี จะกำหนดกรอบของขั้นตอนภายในให้แต่ละหน่วยงานถือเป็นแนวในการกำหนดขั้นตอนภายในของตน

สำหรับประเทศนิวซีแลนด์กำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบทุกหน่วยงานซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับของประเทศมาเลเซีย แต่ไม่มีศาลเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งข้อดีและข้อเสียก็มีลักษณะทำนองเดียวกับของประเทศมาเลเซีย

ดังนั้น การกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการรับคำร้องขอและให้ความคุ้มครองสมควรกำหนดตามแนวกฎหมายประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะทำให้มีกำลังพลจำนวนมากเพียงพอต่อการรับคำร้องขอและให้ความคุ้มครองที่ดีกว่ากฎหมายของประเทศไทยและนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะเพิ่มความมั่นใจว่าข้อมูลที่จะเปิดเผยไปนั้น จะได้รับการตรวจสอบความจริงของเรื่องโดยเร็ว และจะมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบที่เพียงพอในการให้ความคุ้มครองผู้เปิดเผยข้อมูล รวมถึงมีการตรวจสอบโดยศาลยุติธรรมอีกด้วย ซึ่งจะทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รู้เห็นข้อมูล เบาะแส หรือเหตุการณ์ มีความกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยานในการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

4.6 สิทธิของผู้ได้รับความคุ้มครอง

สิทธิของผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เปิดเผยข้อมูล ตามกฎหมายไทย ประเทศมาเลเซียและนิวซีแลนด์ ยังมีดังนี้.

4.6.1 ประเทศไทย ให้สิทธิแก่เจ้าหน้าที่ผู้เปิดเผยข้อมูล ดังนี้

(1) ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนและระดับตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ

(2) ได้รับการย้ายที่ทำงาน

(3) ได้รับการกันไว้เป็นพยาน

(4) ได้รับการปกป้องข้อมูลที่เปิดเผยไว้เป็นความลับ

ส่วนบุคคลในครอบครัว หรือมีความสัมพันธ์หรือใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ผู้เปิดเผยข้อมูลนั้น แม้จะไม่มีมาตรการคุ้มครอง แต่มีสิทธิ์ได้รับค่าตอบแทนในกรณีเกิดความเสียหายแก่ชีวิตร่างกาย อนามัย ชื่อเสียง ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดเพราะมีการกระทำผิดอาญาโดยเจตนา เนื่องจากการดำเนินการหรือการให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล

4.6.2 ประเทศมาเลเซีย ให้สิทธิแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับผู้เปิดเผยข้อมูล ดังนี้

(1) ได้รับการย้ายที่ทำงาน

(2) ได้รับการปกป้องข้อมูลที่เปิดเผยไว้เป็นความลับ

(3) ได้รับความคุ้มกันจากการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีวินัย

(4) ร้องเรียนการปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล

(5) ได้รับค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน จากการปฏิบัติอันก่อให้เกิดความเสียหายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล

(6) ได้รับทราบรายงานผลการตรวจสอบข้อมูลที่ถูกเปิดเผย หรือผลการตรวจสอบการกระทำที่เป็นการปฏิบัติการที่ก่อให้เกิดความเสียหายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล

4.6.3 ประเทศนิวซีแลนด์ ให้สิทธิแก่ผู้เปิดเผยข้อมูล ดังนี้

(1) ได้รับการปกป้องข้อมูลที่เปิดเผยไว้เป็นความลับ

(2) ได้รับความคุ้มกันจากการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญาและคดีวินัย

(3) ร้องเรียนการปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบสิทธิของผู้เปิดเผยข้อมูล

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	มี	มี	-
2. รักษาความลับของข้อมูล	มี	มี	มี
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	มี	ไม่มี	ไม่มี
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	ไม่มี	มี	มี
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	ไม่มี	มี	มี
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	ไม่มี	มี	มี
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	มี	ไม่มี	ไม่มี
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่มี	มี	มี
9. ได้รับรายงานความคืบหน้าผลการตรวจสอบข้อมูลที่เปิดเผย หรือการกระทำที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่มี	มี	ไม่มี
10. ได้รับค่าเสียหายหรือค่าทดแทน	ไม่มี	มี	ไม่มี

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	ไม่มี	มี	ไม่มี
2. รักษาความลับของข้อมูล	ไม่มี	มี	ไม่มี
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	ไม่มี	มี	ไม่มี
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	ไม่มี	มี	ไม่มี
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	ไม่มี	มี	ไม่มี
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
8. ร้องเรียนการถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่มี	มี	ไม่มี
9. ได้รับรายงานความคืบหน้าผลการตรวจสอบข้อมูลที่เปิดเผย หรือการกระทำที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่มี	มี	ไม่มี
10. ได้รับค่าเสียหายหรือค่าทดแทน	มี	มี	ไม่มี

จะเห็นได้ว่าสิทธิของผู้เปิดเผยข้อมูลตามกฎหมายไทยตาม 4 มาตรการ และสิทธิได้รับค่าเสียหายหรือค่าทดแทนของบุคคลผู้มีความสัมพันธ์หรือใกล้ชิดกับผู้เปิดเผยข้อมูล มีน้อย ข้อดีคือ ทำให้ประหยัดงบประมาณ และลดขั้นตอนการดำเนินงาน แต่ข้อเสียคือ ทำให้ผู้เปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน รู้สึกสูญเสียหรือไม่คุ้มค่ากับการเปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน

ส่วนตามกฎหมายประเทศมาเลเซีย นั้นให้สิทธิแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลและบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้ชิดกับผู้เปิดเผยข้อมูลมากกว่าประเทศไทยและนิวซีแลนด์ ข้อดีคือ ลดความรู้สึกสูญเสียหรือความไม่คุ้มค่าต่อผู้เปิดเผยข้อมูล และเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน

ดังนั้น การให้สิทธิแก่ผู้เปิดเผยข้อมูลและบุคคลที่มีความสัมพันธ์หรือใกล้ชิดกับผู้เปิดเผยข้อมูลตามกฎหมายประเทศมาเลเซีย จะเป็นการลดความรู้สึกสูญเสียหรือความไม่คุ้มค่าต่อผู้เปิดเผยข้อมูล และเพิ่มโอกาสในการตัดสินใจเปิดเผยข้อมูล เบาะแส หรือเป็นพยาน มากที่สุด

4.7 มาตรการลงโทษในกรณีมีการฝ่าฝืน

มาตรการลงโทษ (sanction) ในกรณีมีการฝ่าฝืนกฎหมาย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีสภาพบังคับและมีความเป็นกฎหมายจริงๆ ซึ่งตามกฎหมายไทย มาเลเซีย และนิวซีแลนด์ มีรายละเอียดดังนี้

4.7.1 ตามกฎหมายไทย การฝ่าฝืนมาตรการรักษาความลับของข้อมูลส่วนตัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 มาตรา 120 และตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 มาตรา 64 ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ ในขณะที่ความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเปิดเผยความลับตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 164 ที่มีอัตราระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ทำให้ระดับการคุ้มครองข้อมูลส่วนตัวไว้เป็นความลับตามกฎหมายทั้ง 2 ฉบับนี้ อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าการได้รับความคุ้มครองตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 164

ส่วนการฝ่าฝืนมาตรการยกย่องและเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่งเป็นกรณีพิเศษ มาตรการคุ้มครองการทำงาน และมาตรการกันไว้เป็นพยาน ไม่มีบทลงโทษโดยเฉพาะ นอกจากนี้ในผู้กระทำผิดได้กระทำการใดๆ ที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล ก็ไม่มีความผิดแต่อย่างใด

4.7.2 ตามกฎหมายมาเลเซีย บุคคลใดผู้ทำหรือได้รับการเปิดเผยข้อมูลการกระทำที่ไม่ถูกต้องหรือได้มาซึ่งข้อมูลความลับในระหว่างทำการสอบสวน การเปิดเผยข้อมูลเช่นว่านั้น ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลความลับหรือส่วนใดๆ ของข้อมูลความลับนั้น ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นริงกิตหรือจำคุกเป็นเวลาไม่เกินสิบปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

มิให้บุคคลใดปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับผู้เปิดเผยข้อมูลเพื่อโต้ตอบการเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติการอันไม่เหมาะสมนั้น ผู้ฝ่าฝืนต้องรับโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนริงกิตหรือจำคุกเป็นเวลาไม่เกินสิบห้าปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และในกระบวนพิจารณาใดๆ เป็นหน้าที่ของจำเลยในการพิสูจน์ว่า การปฏิบัติการอันก่อให้เกิดความเสียหายที่ปรากฏต่อผู้เปิดเผยข้อมูลหรือบุคคลใดที่เกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กับผู้เปิดเผยข้อมูลนั้นมิใช่การตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลการปฏิบัติการอันไม่เหมาะสมนั้น

4.7.3 กฎหมายประเทศนิวซีแลนด์ มิได้กำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนไว้ในพระราชบัญญัติการเปิดเผยความลับที่ได้รับการป้องกันปี ค.ศ. 2000 แต่อย่างใด

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบมาตรการลงโทษในกรณีมีการฝ่าฝืน

มาตรการคุ้มครอง/ประเทศ	ไทย	มาเลเซีย	นิวซีแลนด์
1. คุ้มครองการทำงาน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
2. รักษาความลับของข้อมูล	มี	มี	ไม่มี
3. ยกย่องเลื่อนขั้นเงินเดือนและตำแหน่ง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
4. ได้รับความคุ้มกันทางคดีแพ่ง	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
5. ได้รับความคุ้มกันทางคดีอาญา	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
6. ได้รับความคุ้มกันทางคดีวินัย	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
7. ได้รับการกันไว้เป็นพยาน	ไม่มี	ไม่มี	ไม่มี
8. การถูกตอบโต้การเปิดเผยข้อมูล	ไม่มี	มี	ไม่มี

เห็นได้ว่ามาตรการลงโทษในกรณีที่มีการฝ่าฝืนตามกฎหมายไทย มีเฉพาะมาตรการรักษาความลับของข้อมูล ซึ่งมีอัตราโทษต่ำมากเมื่อเทียบกับความผิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายอาญา ในขณะที่การฝ่าฝืนมาตรการรักษาความลับตามกฎหมายประเทศมาเลเซียมีอัตราโทษจำคุกและปรับที่สูงกว่าอัตราโทษตามประมวลกฎหมายอาญาของไทยมาก นอกจากนี้การกระทำที่เป็นการตอบโต้การเปิดเผยข้อมูลก็เป็นความผิดอาญามีอัตราโทษจำคุกและปรับที่สูงมากเช่นกัน ซึ่งมีผลให้ผู้เปิดเผยข้อมูลรู้สึกมีความมั่นใจต่อการเปิดเผยข้อมูลมากขึ้น จึงเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพมาตรการคุ้มครองดังกล่าวให้มีความเหมาะสมในการสนับสนุนการดำเนินคดีตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และสอดคล้องกับอนุสัญญาฯ ข้อ 33

4.8 การนิยามความผิดที่การเปิดเผยข้อมูลจะได้รับความคุ้มครอง

ตามพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราปรามการทุจริต พ.ศ. 2551 ได้มีการนิยามคำว่า “ทุจริตในภาครัฐ” หมายถึง ทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติมิชอบในภาครัฐ และคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่ หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือกระทำการอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น และคำว่า“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า ใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่

อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับการเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน ซึ่งมีความหมายครอบคลุมความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา และความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น รวมถึงความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 แต่ยังไม่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามถ้อยคำดังกล่าวตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 ให้มีความหมายอย่างเดียวกัน ทำให้ขาดความเป็นมาตรฐานเดียวกัน เกิดความไม่ชัดเจนในการพิจารณาใช้มาตรการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้กล่าวหา หรือให้ถ้อยคำ หรือแจ้งเบาะแสหรือข้อมูล

ตามกฎหมายมาเลเซีย ได้มีการนิยามคำว่า “การกระทำที่ไม่ถูกต้อง” หมายถึง ความประพฤติซึ่งหากพิสูจน์แล้วว่าถือว่าเป็นความผิดทางวินัย หรือความผิดทางอาญาใดๆ[32] ความผิดอาญาในความหมายตามคำนิยามของกฎหมายมาเลเซียจึงกว้างกว่าตามกฎหมายไทย ดังนั้นจึงสามารถใช้มาตรการคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ได้ตามกฎหมายทุกฉบับ

ตามกฎหมายนิวซีแลนด์ ได้มีการนิยามคำว่า “การกระทำผิดที่ร้ายแรง” รวมถึงการกระทำผิดกฎหมายใดๆ ที่ร้ายแรง ประเภทต่อไปนี้

(ก) การใช้งานที่ผิดกฎหมายโดยทุจริตหรือผิดปกติของเงินทุนหรือทรัพยากรขององค์กรภาครัฐหรือ

(ข) การปฏิบัติ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งก่อความเสี่ยงร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือสิ่งแวดล้อมหรือ

(ค) การปฏิบัติ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งก่อความเสี่ยงอย่างร้ายแรงต่อการบำรุงรักษาของกฎหมายรวมทั้งการป้องกันการตรวจสอบและการตรวจสอบความผิดและสิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรมหรือ

(ง) การปฏิบัติ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ซึ่งก่อความผิดหรือ

(จ) การปฏิบัติ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยข้าราชการที่เป็นการกดขี่ การใช้ดุลพินิจไม่ถูกต้อง หรือความผิดที่กระทำโดยประมาท หรือการจัดการที่ไม่ถูกต้อง

---

[32] Whistleblower Protection Act 2010 Section 2.

“improper conduct” means any conduct which if proved, constitutes a disciplinary offence or a criminal offence.

การกระทำผิดกฎหมายไม่ว่าจะเกิดขึ้นก่อนหรือหลังการเริ่มตามพระราชบัญญัตินี้[33]

ความผิดที่จะได้รับความคุ้มครองตามความหมายในกฎหมายนิวซีแลนด์ มีลักษณะครอบคลุมความผิดหลายชนิดเช่นเดียวกับกฎหมายมาเลเซีย แต่ใช้ถ้อยคำที่ฟุ่มเฟือยกว่ากฎหมายมาเลเซีย

ดังนั้น ความผิดที่จะได้รับความคุ้มครอง ตามความหมายในกฎหมายมาเลเซีย จึงมีความกระชับและสามารถให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้เปิดเผยข้อมูลความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ได้ตามกฎหมายทุกฉบับ

4.9 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือการสืบราชการลับและความมั่นคง

ตามกฎหมายนิวซีแลนด์ ได้แยกขั้นตอนและกำหนดคุณสมบัติตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการเปิดเผยข้อมูลในหน่วยงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และหน่วยงานสืบราชการลับและความมั่นคง ได้แก่สำนักนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี กระทรวงต่างประเทศและการค้า กระทรวงกลาโหม กองทัพแห่งนิวซีแลนด์ โดยจะต้องมีขั้นตอนภายในเฉพาะการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือเรื่องการสืบราชการลับและความมั่นคง และกำหนดตัวผู้เปิดเผยข้อมูลต้องมีหนังสือรับรองประวัติความมั่นคงและได้รับอนุญาตให้เข้าถึงข้อมูลนั้นได้ และกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้รับการเปิดเผยข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลและการตรวจสอบหรือการดำเนินคดีที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือการสืบราชการลับหรือความมั่นคงของประเทศ จะต้องมีความละเอียดอ่อนและป้องกันผลกระทบที่อาจทำให้เกิด

---

[33] Protected Disclosures Act 2000. Section 3. Interpretation

(1) In this Act, unless the context otherwise requires

serious wrongdoing includes any serious wrongdoing of any of the following types:

(a) an unlawful, corrupt, or irregular use of funds or resources of a public sector organisation; or

(b) an act, omission, or course of conduct that constitutes a serious risk to public health or public safety or the environment; or

(c) an act, omission, or course of conduct that constitutes a serious risk to the maintenance of law, including the prevention, investigation, and detection of offences and the right to a fair trial; or

(d) an act, omission, or course of conduct that constitutes an offence; or

(e) an act, omission, or course of conduct by a public official that is oppressive, improperly discriminatory, or grossly negligent, or that constitutes gross mismanagement,

whether the wrongdoing occurs before or after the commencement of this Act

ความเสียหายต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือความมั่นคงของประเทศเป็นพิเศษ มิเช่นนั้นแล้วอาจเกิดความเสียหายต่อประเทศเป็นอย่างมาก เช่นในกรณีการเปิดเผยข้อมูลโดยนายเอ็ดเวิร์ด สโนว์เดน (Mr. Edward Joseph Snowden) อดีตผู้รับจ้างเทคนิคของสำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ (เอ็นเอสเอ) ของประเทสหรัฐอเมริกา และอดีตลูกจ้างของหน่วยสืบราชการลับกลางแห่งสหรัฐอเมริกา (ซีไอเอ) ผู้ปล่อยข่าวรายละเอียดของโครงการการสอดส่องดูแลมวลชนลับสุดยอดของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและอังกฤษหลายโครงการแก่สื่อ[34] ดังนั้นการแยกขั้นตอนและกำหนดคุณสมบัติตัวเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ทำการเปิดเผยข้อมูลในหน่วยงานที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และหน่วยงานสืบราชการลับและความมั่นคง เพื่อให้สามารถใช้มาตรการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้เปิดเผยข้อมูลได้อย่างเหมาะสม จะทำให้สามารถตรวจสอบข้อมูลและดำเนินคดีต่อไปได้ โดยยังคงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือความลับเกี่ยวกับความมั่นคงเอาไว้ได้ ส่วนตามกฎหมายไทยและมาเลเซียไม่มีบทบัญญัติกรณีดังกล่าว

[34] เอ็ดเวิร์ด สโนว์เดน. *วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี*. สืบค้นเมื่อ 9 มิถุนายน 2557, จาก http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%80%E0%B8%AD%E0%B9%87%E0%B8%94%E0%B9%80%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B9%8C%E0%B8%94_%E0%B8%AA%E0%B9%82%E0%B8%99%E0%B8%A7%E0%B9%8C%E0%B9%80%E0%B8%94%E0%B8%99#cite_note-wash2-3